

RYSLINGE KOMMUNE

Teknisk Afdeling

Lokalen
Nyborgvej 82, Trunderup
5772 Kværndrup

Dato 22. maj 2006
J.nr. 02.00.01P21-0816
Sagsbeh. Jørgen Hansen
Direkte tlf. nr. 5606
E-mail.

Nedennævnte annonce anmodes optaget i Lokalen onsdag den 31. maj 2006

Med venlig hilsen

Jørgen Hansen

Godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven

Ryslinge Kommune besluttede den 22. maj 2006 at godkende udvidelse af slagtesvineproduktionen på Dyrebjergvej 5, 5772 Kværndrup. Efter udvidelsen vil dyreholdet omfatte en årlig produktion af 8900 stk. slagtesvin, svarende til 247 dyreenheder.

Godkendelsen gives i henhold til §33 i lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 om miljøbeskyttelse.

Nærmere oplysninger om godkendelsens forudsætninger og vilkår kan fås ved henvendelse til Tekniske Afdeling.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dato påklages til Skov- og Naturstyrelsen.

Eventuel klage indgives til Teknisk Afdeling. Klagen skal være skriftlig og skal for at komme i betragtning være forvaltningen i hænde senest den 28. juni.2006 ved kontortids ophør.

Teknisk Afdeling
Ryslinge Kommune

mail d. 22/5-06

Ryslinge Kommune
Kommunekontoret
Graabjergvej 3A
5856 Ryslinge

Telefon 63 675 675
Telefax 63 675 676
Giro nr. 7 05 15 81
www.ryslinge.dk
E-mail: raadhuset@ryslinge.dk

Telefontider
Mandag-onsdag 8.00-15.00
Torsdag 8.00-17.30
Fredag 8.00-12.00

Åbningstider
Mandag-onsdag 10.00-15.00
Torsdag 13.00-17.30
Fredag 10.00-12.00

RYSLINGE KOMMUNE

Teknisk Afdeling

Jens Vistrup
Trunderup Gade 8, Trunderup
5772 Kværndrup

Dato 22. maj 2006
J.nr. 02.00.01P21-0816
Sagsbeh. Jørgen Hansen
Direkte tif. nr. 5606
E-mail.

Miljøgodkendelse

af svineproduktion omfattende 247 dyreenheder (DE) på ejendommen matrikel nr. 11E, Kværndrup By, Kværndrup, beliggende Dyrebjergvej 5, 5772 Kværndrup (cvr-nr.: 25076516).

Sammendrag

Med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens¹ kap. 5, §33 gives miljøgodkendelse til landbrug med en årlig slagtesvineproduktion på:

8900 stk. slagtesvin (30-100 kg), svarende til 247 DE. Der kan korrigeres for afvigende vægtgrænser. Afgangsvægten må variere inden for intervallet 87-110 kg.

Godkendelsen omfatter hele ejendommen.

Miljøgodkendt landbrug har listebetegnelsen I101D jf. godkendelsesbekendtgørelsen².

Godkendelsen bortfalder hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra dato.

Retsbeskyttelsen for miljøgodkendelsen udløber 8 år efter godkendelsen er endeligt meddelt, hvorefter godkendelsen 1. gang tages op til revurdering. Herefter revurderes godkendelsen hvert 10. år (IPPC-krav).

./ Forudsætningerne for godkendelsen herunder miljømæssig vurdering af ansøgningen findes i vedlagte "Miljøteknisk Redegørelse" af 1. maj 2006.

Ryslinge Kommunes afgørelse

Ryslinge Kommune godkender svineproduktionen på Dyrebjergvej 5, 5772 Kværndrup efter miljøbeskyttelseslovens kap. 5, § 33 på følgende vilkår:

¹ Bekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 af lov om miljøbeskyttelse, med senere ændringer

² Bekendtgørelse nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed, med senere ændringer

Vilkår

1. Indretning og drift

- 1.1 Svinebruget tillades drevet med et årligt dyrehold på maksimalt 8900 stk. slagtesvin (30-100 kg) i kontinuerlig drift, svarende til et samlet antal stipladser på 2400. Antallet af producerede slagtesvin svarer til i alt 247 DE, idet der kan korrigeres for afvigende vægtgrænser. Afgangsvægten må variere inden for intervallet 87-110 kg. Omregningsfaktor jf. den ændring der blev foretaget af husdyrgødningsbekendtgørelsen ved bekendtgørelse nr. 813 af 19. juli 2004.
- 1.2 Der må i staldanlægget maksimalt være 2400 stk. slagtesvin á 65 kg, svarende til 156 tons på stald ad gangen.
- 1.3 Ejendommen skal i øvrigt drives i overensstemmelse med det ansøgte og som beskrevet i Miljøteknisk Redegørelse af 1. maj 2006.
- 1.4 Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

2. Støj

- 2.1 Virksomhedens bidrag til støjniveauet ved nærmeste bolig må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7
Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag kl. 14-18 (4 timer)		Maksimal værdi
	Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)		
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

3. Husdyrgødning og vaskevand

- 3.1 Udspreddingen af husdyrgødning skal følge anvisningerne i den obligatoriske gødningsplan, som skal være tilpasset vilkårene i denne godkendelse.

- 3.2 Der skal altid foreligge dokumentation for at der kan disponeres over de nødvendige udspretningsarealer mindst 1 år frem i tiden.
- 3.3 Ændring af udspretningsarealerne skal forud for ændringen gennemgå en fornyet VVM-screening hos planlovsmyndigheden.
- 3.4 Vaskevand fra stalde, maskiner og lignende, herunder evt. dyretransportbil, skal ledes til opsamlingsbeholder.
- 3.5 Opbevaringskapacitet for gylle skal svare til mindst 9 måneders produktion, og gødningssystemet skal være gylle i alle staldafsnit.

4. Kvælstof og fosfor

- 4.1 Der skal årligt udarbejdes kvælstofbalance (stald- og markbalance) som dokumentation for at det vandbårne kvælstofoverskud i gennemsnit for en 3-årig periode ikke overstiger 55 kg N/ha/år. Til udarbejdelse af kvælstofbalancen skal anvendes Bilag 3: "Retningslinier for udarbejdelse af grønne regnskaber" fra "Tilskud til grønne regnskaber for jordbrugsbedrifter - Vejledning for ansøgningsrunden 2005" udgivet af ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Der skal første gang foreligge et næringsstofregnskab et år efter udnyttelsen af godkendelsen. Hvis det vandbårne kvælstofoverskud som gennemsnit af 3 år overstiger 55 kg N/ha/år skal der udarbejdes en handlingsplan med tiltag med henblik på en reduktion. Handlingsplanen skal foreligge og godkendes af tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter seneste næringsstofregnskab.
- 4.2 Der skal årligt udarbejdes fosforbalance på ejendomsniveau som dokumentation for, at der ikke tilføres mere, end der bortføres. Til udarbejdelse af fosforbalancen skal anvendes Bilag 3: "Retningslinier for udarbejdelse af grønne regnskaber" fra "Tilskud til grønne regnskaber for jordbrugsbedrifter - Vejledning for ansøgningsrunden 2005" udgivet af ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Der skal mindst hvert 5. år bestemmes fosfortal på et repræsentativt udsnit af udspretningsarealerne, eller som minimum for de ejede og eventuelle forpagtede arealer. Ingen fosfortal må være over Pt 6 på enkelt marker, med et gennemsnit under Pt 4 el. derunder.
- 4.3 På ejede og forpagtede udspretningsarealer i oplandet til Odense Fjord/Seden Strand skal der som gennemsnit årligt udlægges 3,3 ha med efterafgrøde eller 2,4 ha frøgræs fordelt på frøgræsudlæg, 1. års frøgræs og 2. års frøgræs.
- 4.4 På ejede og forpagtede udspretningsarealer i oplandet til Langelandssundet skal der som gennemsnit årligt udlægges 18,4 ha med efterafgrøde eller 13,1 ha frøgræs fordelt på frøgræsudlæg, 1. års frøgræs og 2. års frøgræs.
- 4.5 Der skal forinden foretages en vurdering af Ryslinge Kommune, hvis der ønskes udbragt mere end 23.000 kg N i samlet mængde fra husdyrgødning, anden organisk gødning og/eller jordforbedringsmiddel.
- 4.6 Der skal forinden foretages en vurdering af Ryslinge Kommune, hvis der ønskes udbragt mere end 4.000 kg P i samlet mængde fra husdyrgødning, anden organisk gødning og/eller jordforbedringsmiddel.
- 4.7 Ammoniakfordampningen fra stald, lager og udbringning må ikke overstige 5900 kg N/år.

- 4.8 Næringsstofbalancerne skal sammen med dokumentation for drift (ind-købte grise, evt. videresalg og slagteriafregninger) samt markplan og gødningsregnskab kunne forelægges tilsynsmyndigheden efter anmodning herom.

5 Lugt

- 5.1 Det skal ved hensigtsmæssig indretning og drift af staldanlægget sikres at driften ikke giver anledning til væsentlige staldlugtgener i områder uden for ejendommens areal.
- 5.2 Ventilationsanlæggene skal holdes rene og serviceres jævnligt så ydelsen er optimal.
- 5.3 Der skal gennemføres foranstaltninger til afhjælpning af lugtgener, såfremt der konstateres gener, som efter tilsynsmyndighedens opfattelse er væsentlige.
- 5.4 Der kan med henblik på vurdering af lugtstofemissionens størrelse stilles krav om lugtmåling, dog maksimalt 1 gang pr. år. Inden måling og beregning foretages skal undersøgelsesprogrammet godkendes af kommunen.

6. Affald

- 6.1 Kadavere skal afhentes af godkendt destruktionsvirksomhed og opbevares indtil afhentning på befæstet plads med kadaverkappe eller anden fast overdækning.

7. Øvrige forebyggende foranstaltninger

- 7.1 Der skal gennemføres en effektiv fluebekæmpelse på ejendommen i overensstemmelse med retningslinierne fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- 7.2 Håndtering af kemikalier, herunder påfyldning af kemikalier i og vask af marksprøjten, skal ske på befæstet plads med afløb til opsamlingsbeholder.
- 7.3 Arealerne på ejendommen omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester m.v. således at støv- og lugtgener begrænses mest muligt, og der ikke opstår uhygiejniske forhold.
- 7.4 Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
- 7.5 Sker der spild under transporten af gylle ud til udspretningsarealerne skal vejen rengøres ved arbejdstids ophør.

8. Tilsyn og kontrol

8.1 Som dokumentation for at godkendelsens vilkår overholdes kan virksomheden maks. 1 gang årligt blive pålagt at udføre følgende:

- Måling eller beregning af støj. Undersøgelsen skal udføres af en person eller et firma der er godkendt til det af Miljøstyrelsen. Inden måling og beregning foretages skal undersøgelsesprogrammet godkendes af kommunen.
- Med mindre andet aftales med kommunen skal målinger og beregninger udføres efter retningslinierne i Miljøstyrelsens vejledninger:
  - Nr. 2/2001: "Luftvejledningen"
  - Nr. 6/1984: "Måling af ekstern støj fra virksomheder"
  - Nr. 5/1993: "Beregning af ekstern støj fra virksomheder"
  - Nr. 4/1997: "Godkendelse af husdyrbrug, 2. udgave".

9. Egenkontrol

9.1 Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtning- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

10. Ændringer på virksomheden

10.1 Enhver væsentlig drifts-, indretnings- eller bygningsmæssig ændring skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændring/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

Andre miljøregler

I øvrigt henvises til, at der findes en række andre miljøregler, som virksomheden er omfattet af. Eksempelvis:

- Kommunens regulativ for farligt affald, herunder krav om, at farligt affald til enhver tid transporteres/bortskaffes og håndteres i overensstemmelse med retningslinierne beskrevet i det gældende regulativ.
- Kommunens regulativ for erhvervsaffald, herunder regler for håndtering og sortering samt pligten til at benytte en affaldstransportør, der er registreret hos kommunen.
- Miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, herunder f. eks. pligten til at afværge og forebygge følger af uheld eller driftsforstyrrelser, der medfører væsentlig forurening samt pligten til at informere kommunen herom.

- Farligt affald skal opbevares i tæt emballage og stå overdækket på fast, tæt bund uden mulighed for afløb til kloak, jord, vandløb eller grundvand. Opbevaringspladsen skal indrettes, så at der kan opsamles spild, der svarer til rumindholdet af den største beholder.
- Mindre spild af olie eller kemikalier skal straks opsamles med eventuelt forurenede jord og opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- Ved større spild af olie eller kemikalier, som virksomheden ikke kan håndtere, skal der gives alarm på telefonnummer 112.
- Kommunen skal altid underrettes hurtigst muligt ved større spild af olie eller kemikalier.

Klagevejledning

Der kan skriftligt klages over denne afgørelse inden 4 uger fra offentliggørelse. De klageberettigede er: ansøgeren, embedslægeinstitutionen, amtet og enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Eventuel klage skal sendes til kommunen som sender den videre til Skov- og Naturstyrelsen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort i dagspressen onsdag den 31. maj 2006

Sidste frist for indgivelse af klage vil således være den 28. juni 2006 ved kontortids ophør.

Virksomheden vil få besked hvis der kommer klager over afgørelsen. En klage over godkendelsen har ikke opsættende virkning med mindre Skov- og Naturstyrelsen bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt. Fristen regnes fra annonceringsdatoen.

Med venlig hilsen

Jørgen Hansen

Kopi sendt til:

Fyns Amt, Miljø- og Arealafdelingen, Amtsgården, Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ

Miljøcenter Fyn/Trekantområdet, Niels Bohrs Alle 181, 5220 Odense SØ (BLC)

Agrogården, Lombjergevej 1, 5750 Ringe, Att. Morten Thomsen

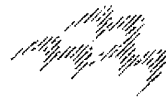
Embedslægerne, Vedelsgade 17A, 7100 Vejle, e-post: regionsyddanmark@sst.dk

Arbejdstilsynet Kreds Fyns Amt, Dannebrogsgade 1, 5000 Odense C

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø

Friluftsrådet Fyns Amt, v/Amtsformand Christian Jensen, Fuglebakken 43, Postbox 104,
5610 Assens

MILJØCENTER

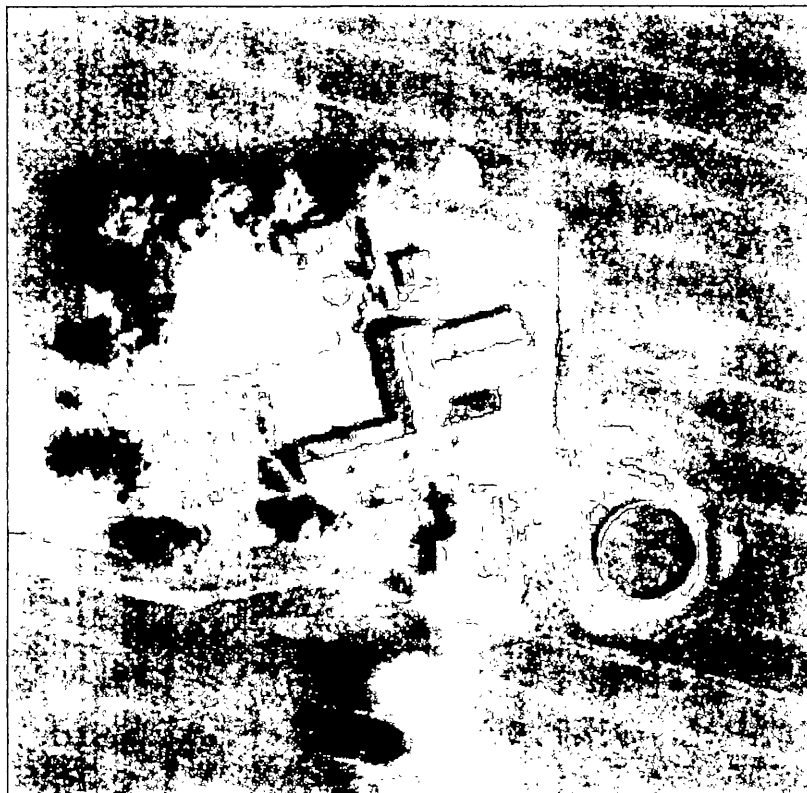
Fyn/Trekantområdet

Miljøteknisk Redegørelse

efter ansøgning om

miljøgodkendelse

af svineproduktionen på ejendommen
matrikel nr. 11 E, Kværndrup By, Kværndrup
beliggende
Dyrebjergvej 5, 5772 Kværndrup, cvr-nr.: 11-24-90-35

1:1848 - Copyright: Fyns Amt - Grundkort Fyn - Kort & Matrikelstyrelsen - Cowi. Bemærk

1. maj 2006
BCL/htk 211335
20041441

1. INDLEDNING	3
ANSØGNING OG FORELIGGENDE OPLYSNINGER.....	3
MILJØMÅL FOR PRODUKTIONEN PÅ DYREBJERGVEJ 5.....	4
2. LOVGRUNDLAG.....	4
3. BELIGGENHED	4
4. FYNS AMTS VURDERING I FORHOLD TIL NATUROMRÅDER OG OVERFLADE- OG GRUNDEVAND.....	5
OVERFLADEVAND	6
NATUROMRÅDER	8
GRUNDEVAND	10
SAMMENFATNING AF N OG P-BELASTNINGEN.....	10
5. INDRETNING OG DRIFT.....	11
DYREHOLD.....	11
BYGNINGER OG ANLÆG.....	11
VENTILATION	12
6. HUSDYRGØDNING.....	12
GØDNINGSPRODUKTION	12
HÅNTERING OG OPBEVARING AF GØDNING.....	13
UDSPREDNINGSAREAL	13
KVÆLSTOF	14
FOSFOR.....	18
SAMMENFATNING MED HENSYN TIL KVÆLSTOF OG FOSFOR.....	18
7. ANDRE KILDER TIL FORURENING.....	19
LUGT	19
STØJ.....	21
TRANSPORT	21
STØV	22
SKADEDYR.....	22
SPILDEVAND.....	22
8. RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER.....	23
DRIKKEVAND	23
FODER.....	23
KEMIKALIER M.V.	23
ENERGIFORBRUG	23
9. RENERE TEKNOLOGI.....	23
10. AFFALD	24
11. RISIKOBETONENDE AKTIVITETER	24
12. SAMLET MILJØTEKNISK VURDERING	25
RELATIONER TIL MILJØBESKYTTELSESLOVEN	25
PRODUKTIONEN.....	25

1. Indledning

Ryslinge Kommune modtog den 29. marts 2004 ansøgning om miljøgodkendelse i forbindelse med udvidelse af staldanlæg og dyreholdet på ejendommen Dyrebjergevej 5, 5772 Kværndrup.

Kommunen har anmodet Miljøcenter Fyn/Trekantområdet om at foretage den miljømæssige vurdering af projektet.

Det fremgår af materialet at svineproduktionen ønskes udvidet fra en årsproduktion på 5650 stk. slagtesvin, 30-100 kg (157 DE) til en årsproduktion på 8900 stk. slagtesvin, 30-100 kg (247 DE). Projektet omfatter desuden etablering af en 840 m² stald og en 2000 m³ gyllebeholder. Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer af eksisterende stalde og bygninger. I forbindelse med etablering af det ansøgte sker der samtidig en nedlæggelse af dyreholdet på Mullerupvej 12, 5772 Kværndrup. Her er der den 11. august 2003 meddelt tilladelse til en årlig produktion af 3800 stk. slagtesvin, svarende til 106 DE.

Fyns Amt har foretaget en VVM-screening af det ansøgte projekt og den 8. september 2004 afgjort, at der ikke skal udarbejdes regionplanretningslinier med tilhørende VVM-redegørelse. Denne afgørelse blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening. I afgørelse af den 11. juli 2005 har Naturklagenævnet meddelt, at der gives medhold i klagen. Fyns Amts afgørelse blev derfor ophævet med henvisning til udarbejdelse af en VVM-redegørelse. Det ansøgte projekt er efterfølgende blevet tilrettet og Fyns Amt har den 28. november 2005 afgjort, at der ikke skal udarbejdes regionplanretningslinier med tilhørende VVM-redegørelse for det konkrete tilrettede projekt. Denne afgørelse er ikke påklaget.

Ansøgning og foreliggende oplysninger

For behandling af sagen har miljøcentret modtaget og anvendt følgende materiale:

- Udvidelse af svineproduktionen på Grønnebjerggård, Dyrebjergevej 5, 5772 Kværndrup. Agrogården 26. marts 2004.
- Afgørelse fra Fyns Amt om ikke at udarbejde regionplanretningslinier for det aktuelle projekt. Fyns Amt 28. november 2005.
- Vedr. miljøteknisk redegørelse for Grønnebjerggård, Dyrebjergevej 5, 5772 Kværndrup. Ringe den 21. april 2005.

Desuden har miljøcentret senest besøgt ejendommen den 28. september 2004.

Miljømål for produktionen på Dyrebjergvej 5

Der skal henvises til gældende regionplan. Ifølge planlovens §9 skal kommunen virke for gennemførelse af regionplanens retningslinier ved udarbejdelse af miljøgodkendelsen. Dette betyder i den aktuelle sag, at:

- Aktiviteterne må ikke have negative konsekvenser for de arter og naturtyper, som de internationale naturbeskyttelsesområder på land er udpeget for^{1 2}.
- Aktiviteterne må ikke være til hinder for opfyldelse af naturkvalitetsmålene for de højt målsatte naturområder på land.
- Aktiviteterne inden for nitrattfølsomme områder må ikke give anledning til forøget risiko for forurening af grundvand.

2. Lovgrundlag

Virksomheden er godkendelsespligtig idet slagtesvineproduktionen udvides til mere end 210 DE. Godkendelsen omfatter hele virksomheden.

Miljøgodkendelsen gives i henhold til kap. 5 § 33 i miljøbeskyttelsesloven³ og i henhold til godkendelsesbekendtgørelsen⁴ og vil få listebetegnelsen I.101d. Kommunen er godkendende og tilsynsførende myndighed.

Miljøgodkendelsen er omfattet af en retsbeskyttelsesperiode på 8 år fra modtagelsen eller ved klage 8 år fra endelig afgørelse. Herefter kan de enkelte vilkår tages op til revision. I særlige tilfælde kan godkendelsens vilkår tages op til revision tidligere jf. §§ 41 a og 41 d i miljøbeskyttelsesloven.

3. Beliggenhed

Produktionsbygningerne på ejendommen er alle beliggende i landzone i det åbne land med nærmeste nabobeboelse (Dyrebjergvej 3) beliggende ca. 140 meter syd for de nuværende produktionsbygninger, og med ca. 2300 m til nærmeste byzone (Kværndrup). Nedenstående kortudsnit viser ejendommens placering.

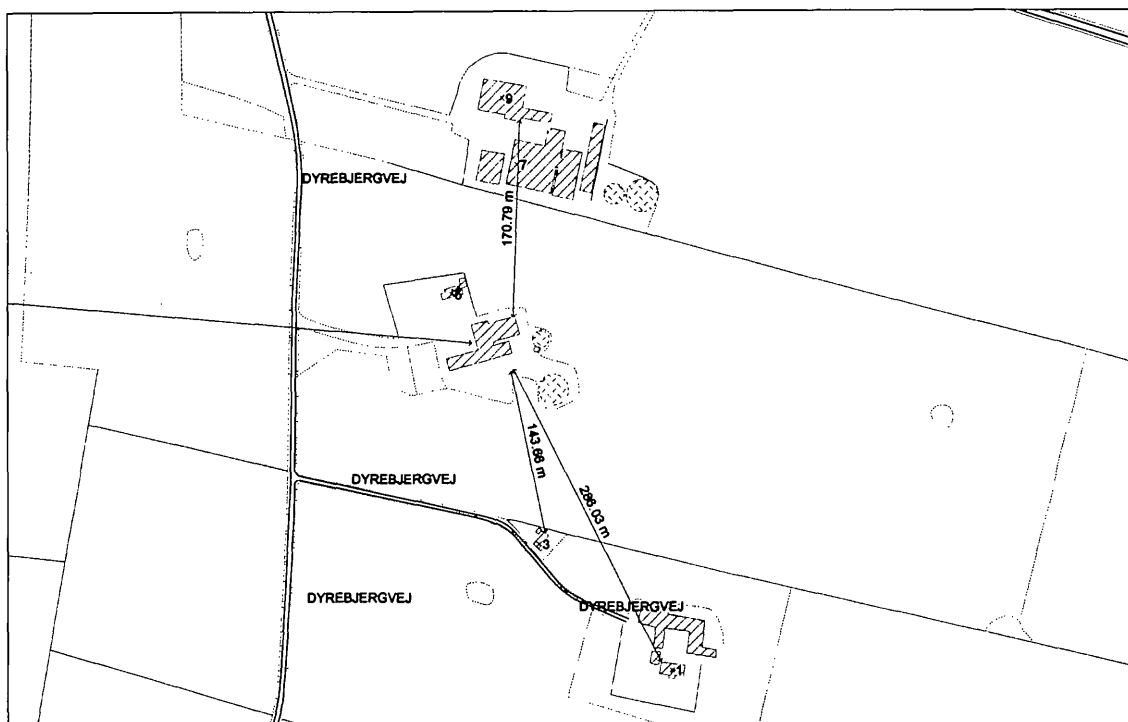
---

¹ Bek. nr. 477 af 7. juni 2003 Bekendtgørelse om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder. §§ 4 og 6

² Lov nr. 1150 af 17. december 2003 Lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder

³ Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 om miljøbeskyttelse, med senere ændringer.

⁴ Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 646 af 29. juni 2001 om godkendelse af liste-virksomhed

Den planlagte nye stald ønskes placeret syd for, og i tilknytning til, det eksisterende staldanlæg.

Afstandskravene anført i § 4 samt § 6 i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵ er overholdt ved den valgte placering af bygningen. Der findes således ikke grundlag for at stille særlige krav herom i den endelige godkendelse.

4. Fyns Amts vurdering i forhold til naturområder og overflade- og grundvand

Projektet er efter påklage til Naturklagenævnet tilrettet med henblik på at reducere den merbelastning som udvidelsen af produktionen ville medføre. I forhold til den oprindelige ansøgning er der for at reducere udvaskningen fra udspretningsarealerne (se kort side 13) aftalt følgende tiltag på udspretningsarealerne:

- På udspretningsarealer i oplandet til Langelandssundet vil der ske en mertilførsel af husdyrgødning fra ca. 42 dyreenheder. For at begrænse den merudvaskning af kvælstof, der vil ske som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen, vil sædskiftet på udspretningsarealer (forpagtede og aftalearealer) i oplandet til Langelandssundet blive ændret, således at der fremover som gennemsnit årligt indgår 18,4 ha med efterafgrøde eller 13,1 ha frøgræs fordelt på frøgræsudlæg, 1. års frøgræs og 2. års frøgræs.

⁵ Bekendtgørelse nr. 604 af 15. juli 2002 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., med senere ændringer

- På udspretningsarealer i oplandet til Seden Strand/Odense Fjord vil der ske en mertilførsel af husdyrgødning fra ca. 8 dyreenheder. For at begrænse den merudvaskning af kvælstof, der vil ske som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen, vil sædskiftet på udspretningsarealer (forpagtede og aftalearealer) i oplandet til Seden Strand/Odense Fjord blive ændret, således at der fremover som gennemsnit årligt indgår 3,3 ha med efterafgrøde eller 2,4 ha frøgræs fordelt på frøgræsudlæg, 1. års frøgræs og 2. års frøgræs.
- Arealet med efterafgrøde er ud over den lovpligtige del (6 % for arealer med < 0,8 dyreenhed/ha og 10 % for arealer > 0,8 dyreenheder/ha). På arealer med efterafgrøder ud over den lovpligtige del gælder samme regler for artsvalg, etableringstidspunkt, nedmuldningstidspunkt m.m. som for den lovpligtige del. På arealer med efterafgrøde vil gødningstilførslen efterfølgende år følge de gældende regler for arealer med lovpligtig efterafgrøde (jf. gældende vejledning fra Plantedirektoratet). Den tilladte gødningstilførsel på disse arealer er for ejendomme med mere end 0,8 dyreenheder/ha aktuelt 25 kg kvælstof/ha lavere end normtilførslen for samme afgrøde uden forudgående efterafgrøde.

Overfladevand

35% af ejendommens udspretningsarealer afleder til Seden Strand/Odense Fjord og 65% til Langelandssundet (65%). Udvidelsen medfører efter ovennævnte tilretning af projektet ingen merudledning af kvælstof til Seden Strand/Odense Fjord og Langelandssundet. Den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen medfører ingen overskudstilførsel af fosfor til udspretningsarealerne.

Seden Strand og Odense Fjord

Seden Strand og den nordvestlige del af Odense Fjord er en del af det internationale naturbeskyttelsesområde Odense Fjord (EF-habitat- og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. Odense Fjord er i Fyns Amts recipientkvalitetsplan (Regionplan 2001-2013) målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk. Den nordvestlige del af fjorden har en højere målsætning som referenceområde for naturvidenskabelige studier.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdet Odense Fjord omfatter naturtyperne "sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand", "mudder og sandflader blottet ved ebbe", "større lavvandede bugter og vige", "enårig vegetation på stenede strandvolde", "flerårig vegetation på stenede strande", "vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand", "strandenge", "ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden", "vandløb med vandplanter", "våde dværgbusksamfund med klokkelyg", "tørre dværgbusksamfund (heder)", "enekrat på heder, overdrev eller skrænter", "tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop", "bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn", "kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand", "rigkær" samt "bøgeskove på muldbund".

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområdet Odense Fjord omfatter ynglende liste I-arter (havterne, splitterne, rørhøg og klyde) samt store forekomster af trækfuglene knopsvane, sangsvane, toppet skallesluger, stor skallesluger og blishøne.

Seden Strand/Odense Fjord er sårbar overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningerne for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstoffertilførsler fra oplandet og fra luften. Fyns Amt vurderer at en merbelastning med næringsstoffer af vand- og naturarealer i internationale naturbeskyttelsesområder vil være i strid med målsætningen for områderne.

Langelandssundet

Langelandssundet udgør en del af Det sydfynske Øhav. Den centrale del af Det sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsarområde, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsarområdet er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdet er "stor vandsalamander", "klokkefrø", "sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand" og "mudder- og sandflader blottet ved ebbe", "kystlaguner og strandsøer", "større lavvandede bugter og vige", "rev", "enårig vegetation på stenede strandvolde", "flerårig vegetation på stenede strande", "klinter eller klipper ved kysten", "vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand", "strandenge", "forstrand og begyndende kliddannelser", "hvide klitter og vandremiler", "stabile kystklitter med urteagtig vegetation", "kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger", "næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks", "vandløb med vandplanter", "meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand", "overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund", "bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn", "kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe", "kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand", "rigkær", "bøgeskove på muldbund", "egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund" og "elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld".

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområdet og Ramsarområdet er ynglende liste I-arter (rørdrum, rørhøg, havterne, splitterne, dværgterne og klyde) samt store forekomster af træk-gæsterne knopsvane, sangsvane, knortegås, trolvand, bjergand, edderfugl, havlit, fløjlsand, hvinand, toppet skallesluger og blishøne.

Den centrale del af Det sydfynske Øhav er i Fyns Amts recipientkvalitetsplan (Regionplan 2001-2013) målsat som reference-område for naturvidenskabelige studier. Langelandssundet er målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk.

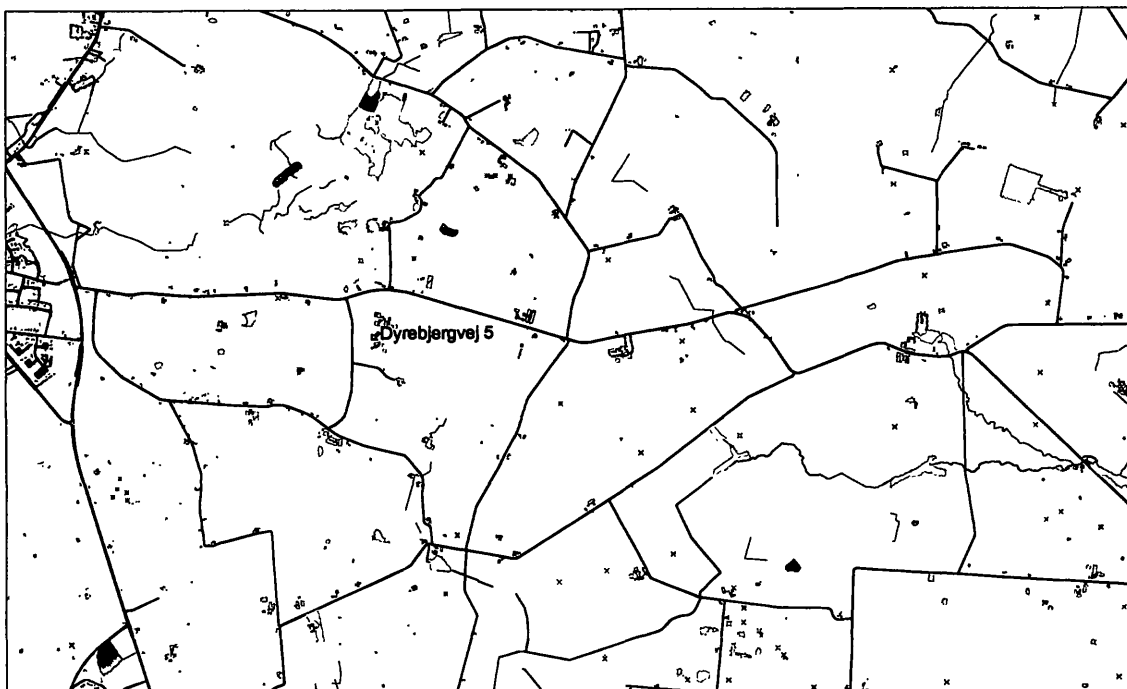
Langelandssundet er som en del af Det sydfynske Øhav sårbart overfor tilførsel af næringsstoffer. Målsætningen for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstofftilførsler fra oplandet og fra luften herunder tilførslen fra eksisterende landbrugsbedrifter i oplandet/lokalområdet. Fyns Amt vurderer at en merbelastning med næringsstoffer af vand- og naturarealer i internationale naturbeskyttelsesområder vil være i strid med målsætningen for områderne.

Naturområder

Ejendommens udspretningsarealer grænser op til to moseområder, der begge er målsat som af national/regional betydning (B målsat) i amtets naturkvalitetsplan (Regionplan 2001-2013) samt til et skovområde (Nordtorpe Skov). Nedenstående kortudsnit viser beliggenheden af Dyrebjergvej 5 og de omliggende naturområder.

Det nærmeste moseområde ligger ca. 900 meter nord for ejendommen i østkanten af Nordtorpe Skov. I mosen er der bl.a. forekomst af den fredede orkidé Skov-Gøggelilje. Tålegrænsen vurderes at ligge i størrelsesordenen 15-20 kg kvælstof/ha/år. Den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen vil give anledning til en forøget lokal afsætning på ca. 0,3 kg kvælstof/ha/år fra stald og lager. Efter udvidelsen vurderes husdyrproduktionen inkl. baggrundsbelastning, der udgør 19,7 kg kvælstof/ha/år, at give anledning til en lokal afsætning på ca. 20,4 kg kvælstof/ha/år.

Naturområder omkring Dyrebjergvej 5

Skovområdet Nordtorpe Skov er registreret som fredskov, men derudover har Fyns Amt intet yderligere kendskab til skovens værdi eller følsomhed. Den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen vil give anledning til en forøget lokal afsætning på ca. 1,0 kg kvælstof/ha/år fra stald og lager. Efter udvidelsen vurderes husdyrproduktionen inkl. baggrundsbelastning, der udgør 19,7 kg kvælstof/ha/år, at give anledning til en lokal afsætning på ca. 22,0 kg kvælstof/ha/år.

Ikær Mose ligger ca. 1.200 meter nord for ejendommen umiddelbart nord for Nordtorpe Skov. Mosen er af typen overgangsrigkær og der er bl.a. forekomst af plantearterne Vinget Perikon, Vand-peberrod og Vand-Ærenpris, der er relativt sjældne i Fyns Amt. Tålegrænsen vurderes at ligge i størrelsesordenen 15-25 kg kvælstof/ha/år. Den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen vil give anledning til en forøget lokal afsætning på ca. 0,2 kg kvælstof/ha/år fra stald og lager. Efter udvidelsen vurderes husdyrproduktionen inkl. baggrundsbelastning, der udgør 19,7 kg kvælstof/ha/år, at give anledning til en lokal afsætning på ca. 20,3 kg kvælstof/ha/år.

Den ansøgte produktion vil desuden bidrage til, at baggrundsbelastningen i lokalområdet til de højt målsatte naturområder forøges (kumuleret effekt).

Allerede med den nuværende husdyrproduktion i området vurderer Fyns Amt, at tålegrænsen for moseområdet i Nordtorpe Skov er overskredet og kan være overskredet for Ikær Mose og Nordtorpe Skov. Den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen vil, eller kan, således give anledning til en yderligere overskridelse af naturområdets tålegrænse.

Fyns Amt vurderer samlet for naturområderne, at den ansøgte ændring af husdyrproduktionen ikke vil give anledning til en så væsentlig merbelastning af naturområder, at det kan kræve en VVM-redegørelse.

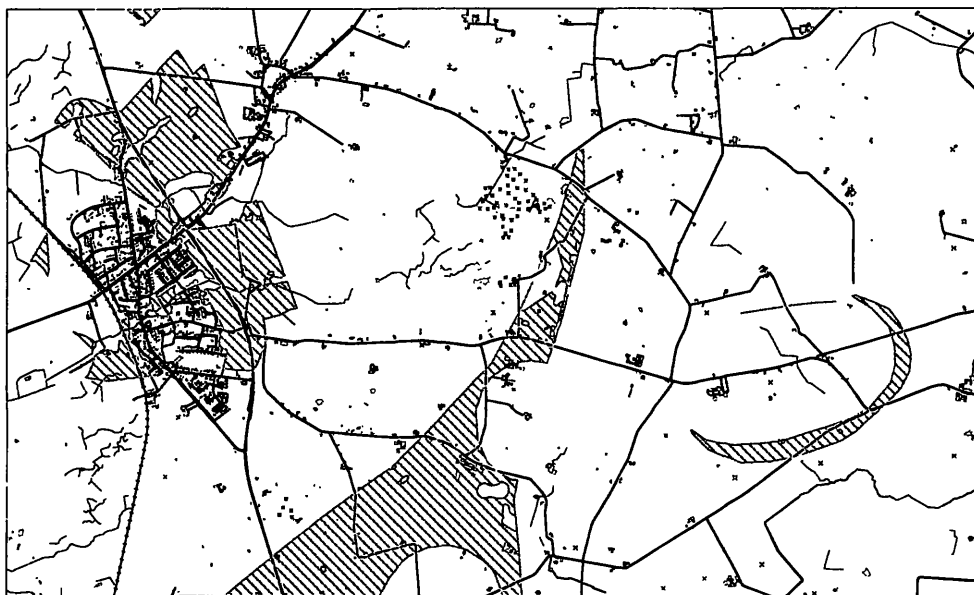
Grundvand

Vurderingen gælder grundvand, der skal kunne anvendes til drikkevand i den almene vandforsyning. Alle udspretningsarealerne ligger inden for områder med særlige drikkevandsinteresser. Heraf ligger ca. 20 ha på nitratfølsomme indvindingsområder. Heraf ca. 14 ha på aftalearealet.

De nitratfølsomme indvindingsområder skal gennem de kommende år kortlægges detaljeret med henblik på at afklare, hvorvidt der er særligt sårbare zoner, hvor der kan være behov for restriktioner på arealanvendelsen.

Det er oplyst, at husdyrgødningen fordeles jævnt på alle udspretningsarealerne. Derfor vurderes det, at der maksimalt kan finde en merbelastning sted på nitratfølsomme indvindingsområder svarende til husdyrgødning fra ca. 10 dyreenheder.

På den baggrund, vurderer Fyns Amt, at den ansøgte ændring af husdyrproduktionen ikke vil give anledning til en så væsentlig merbelastning af grundvand, der skal kunne anvendes til drikkevand i den almene vandforsyning, at det kan kræve en VVM-redegørelse.

Nitratfølsomme indvindingsområder.

Sammenfatning af N og P-belastningen

Projektet vil ikke medføre forøget kvælstofbelastning af de internationale naturbeskyttelsesområder, Odense Fjord/Seden Strand og Langelandssundet.

Den ansøgte produktion vil bidrage til, at baggrundsbelastningen i lokalområdet til de højt målsatte naturområder forøges (kumuleret effekt). Merbelastningen af B-målsatte naturområder vurderes at være på maks. 0,3 kg N/ha/år.

Merbelastningen af grundvand under nitratfølsomme indvindingsområder vurderes at være minimal, da merbelastningen maksimalt vil svare til belastningen fra husdyrgødning fra ca. 10 DE.

Projektet vil ikke medføre en forøgelse af fosforbelastningen.

Fyns Amt vurderer samlet, at projektet ikke medfører en så stor merbelastning at der skal udarbejdes VVM-redegørelse.

5. Indretning og drift

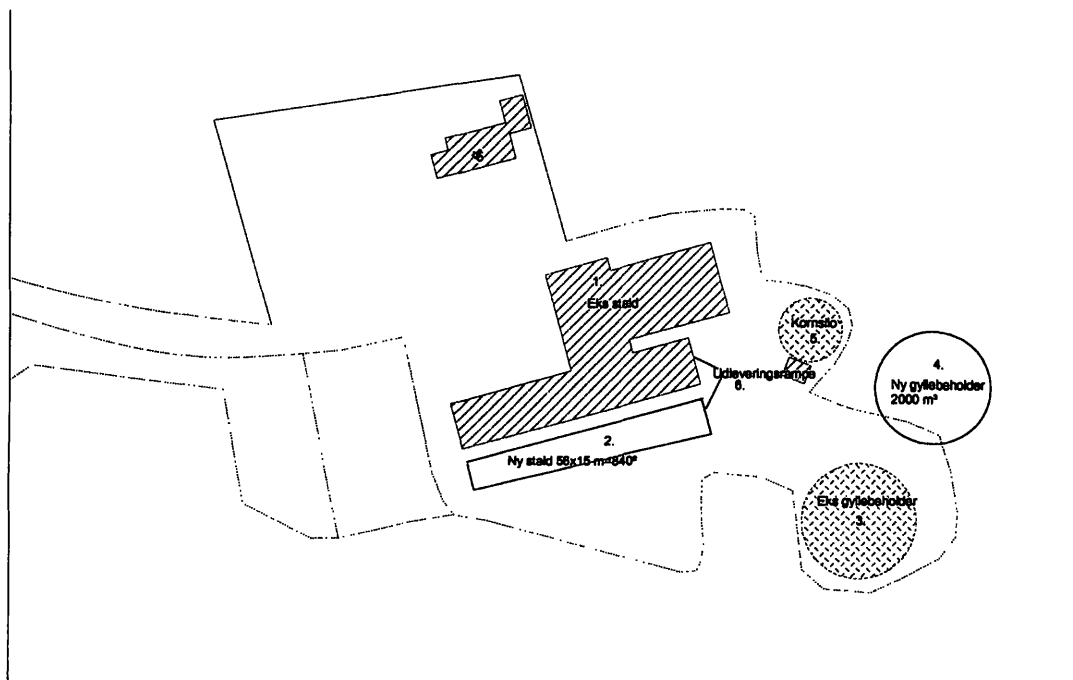
Dyrehold

Den nuværende produktion er på 5650 stk. slagtesvin (30-100 kg) pr. år, svarende til i alt 156 DE. Antallet af stipladser er 1500 stk.

Den ansøgte produktion er på 8900 stk. slagtesvin (30-100 kg) pr. år, svarende til i alt 247 DE. Antallet af stipladser vil være 2400 stk.

Bygninger og anlæg

Den eksisterende stald rummer i alt 1500 stipladser fordelt på 1100 stipladser med fuldspaltede gulve og 400 stipladser med delvis spaltegulv. Den nye stald vil rumme 900 stipladser med drænet gulv og der etableres gyllekøling.

Ovenstående oversigtstegning viser placeringen af eksisterende og projekterede stalde og opbevaringsanlæg på ejendommen:

- 1 Eksisterende stald, 1500 stipladser
- 2 Projekteret stald, 900 stipladser
- 3 Eksisterende gyllebeholder, 2800 m³
- 4 Projekteret gyllebeholder, 2000 m³
- 5 Kornsilø
- 6 Udleveringsrampe

Produktionsanlægget er i drift alle ugens dage. Driftsformen er kontinuerlig.

Ventilation

Eksisterende staldanlæg er indrettet med mekanisk undertryksventilation med afkast i tagryg.

Den projekterede stald indrettes med diffus ventilation. Afkast placeres 0,7 m over kip. Samlet afkasthøjde er 6 m over terræn.

På baggrund af ovenstående skal der stilles vilkår om:

- *Antallet af producerede slagtesvin pr. år må efter udvidelsen af produktionen ikke være højere end 8900 stk. i kontinuerlig drift, svarende til et samlet antal stipladser på 2400 og 247 DE. Der kan korrigeres for afvigende vægtgrænser. Afgangsvægten må variere inden for intervallet 87-110 kg og indgangsvægten inden for 30-35 kg. Omregningsfaktor jf. den ændring der blev foretaget af husdyrgødningsbekendtgørelsen ved bekendtgørelse nr. 813 af 19. juli 2004.*
- *Der må i staldanlægget maksimalt være 2400 stk. smågrise á 65 kg svarende til 156 tons på stald ad gangen.*

6. Husdyrgødning

I dette kapitel vil der blive foretaget en vurdering af den merbelastning, som det ansøgte vil give anledning til, samt en vurdering af den samlede belastning før og efter gennemførelse af det ansøgte. Amtets notat af 9. februar 2005 "Administration af ansøgninger om ændringer af anlæg til intensiv husdyravl" samt det fællesamtslige regneark er som udgangspunkt anvendt til de følgende vurderinger.

Gødningsproduktion

Gødningsproduktionen med det eksisterende og ansøgte dyrehold er beregnet til følgende:

Produktion	Gylle, m ³
5650 stk. slagtesvin, 30-100 kg.	2770
8900 stk. slagtesvin, 30-100 kg	4208

Tallene er beregnet af miljøcentret i henhold til landbrugets seneste byggeblad (Gr. Nr. 95.03-03 revideret 29.09.2004).

Håndtering og opbevaring af gødning

Udmugningssystemet består af gylle der ledes til fortank og derfra videre til gyllebeholder.

Opbevaringskapaciteten for det ansøgte dyrehold beregnes til 13 måneder. I beregningen er indgået kapaciteten af eksisterende og projekteret gyllebeholder. Ejendommen opfylder således husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om min. 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning for svinebrug.

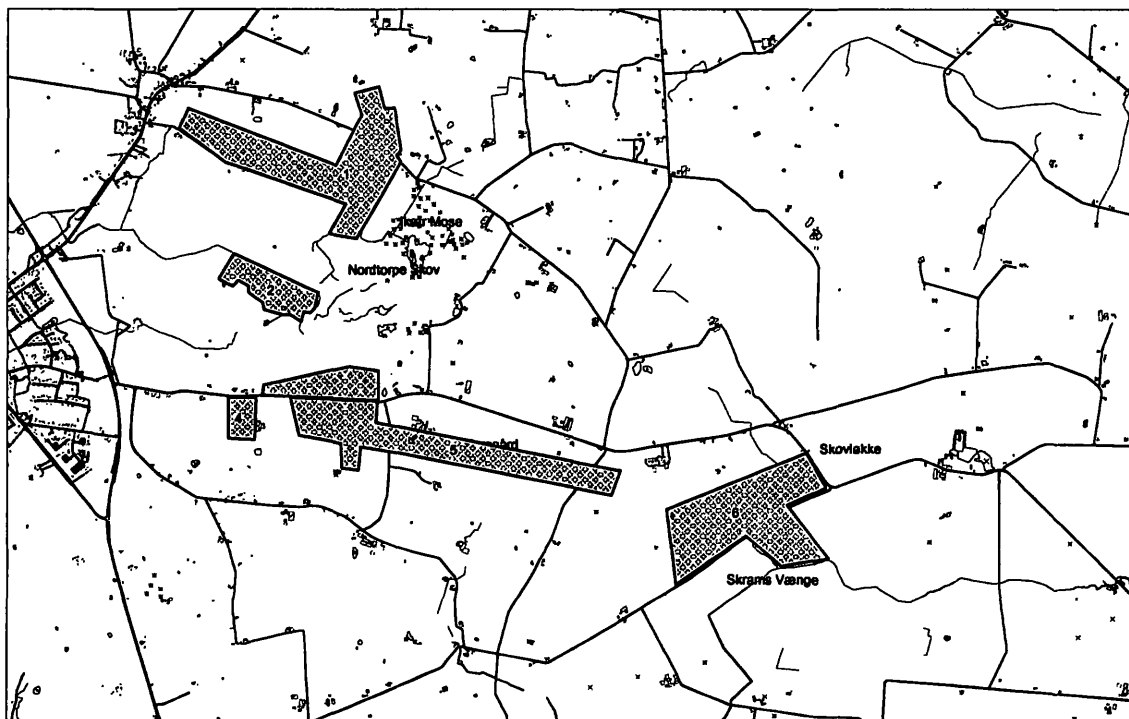
Der vil være lugtafgivelse fra gyllen når der overpumpes fra fortank, omrøres og i forbindelse med udspreddning.

Gyllekanalerne vil blive tømt ca. en gang pr. måned. Udbringning af gylle vil ske med slangeudlægning to gange årligt i april og maj måned.

Gyllebeholderne holdes dækket med naturligt flydelag. Der er ikke planer om etablering af fast overdækning.

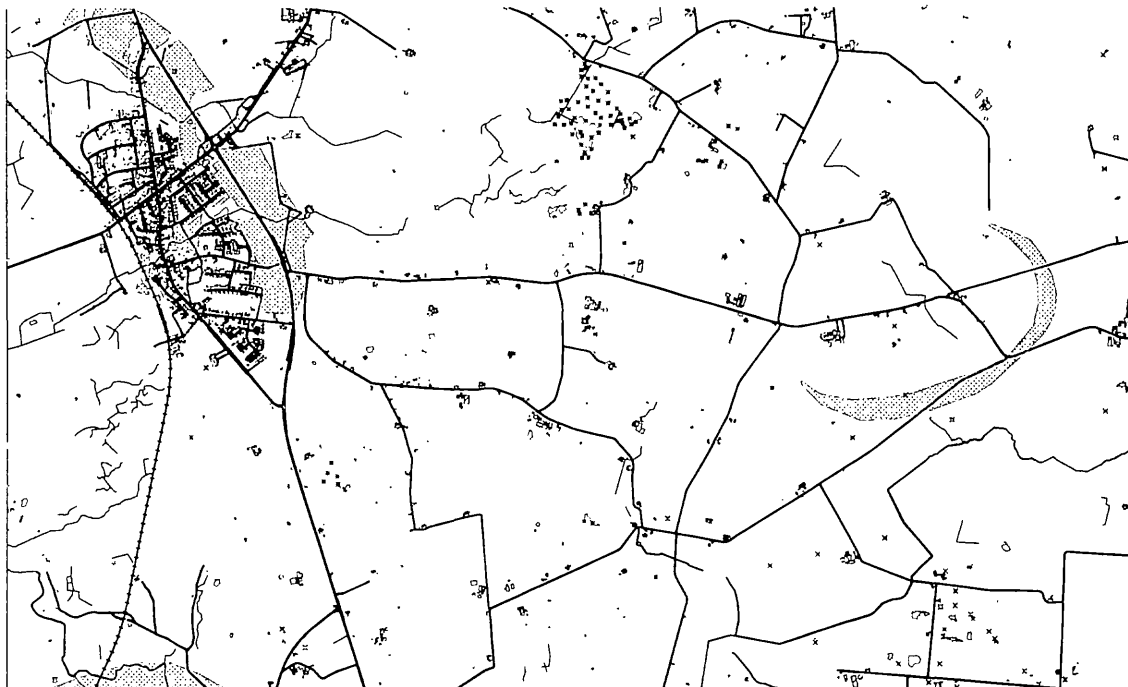
Udspreddningsareal

Jf. § 28 i husdyrgødningsbekendtgørelsen skal det ansøgte husdyrhold på 247 DE have minimum 177 ha til udspreddning af husdyrgødning. I ansøgningen er der redegjort for et samlet udspreddningsareal på 193,7 ha fordelt på 77,5 ha på Grønnebjerggård, 68,2 ha forpagtet og 48 ha med gylleaftaler. Udspreddningsarealernes beliggenhed fremgår af nedenstående kortudsnit.

Areal 1-2 og 4-5: Ejede og forpagtede arealer. Areal 6: Aftaleareal.

Alle udspretningsarealerne ligger som tidligere nævnt inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og ca. 14 ha af udspretningsarealet ligger i nitratfølsomt område. De 14 ha inden for nitratfølsomt område ligger alle inden for aftalearealet.

Nitratfølsomme områder, jf. Fyns Amts regionplan 2005 –

Det skal bemærkes, at der ikke kan stilles vilkår til den del af udspretningsarealet, som er aftaleareal. Årsagen til at der i en kommunal godkendelse ikke kan stilles vilkår til disse arealer er, at ansøger ikke har fuld råderet over disse arealer. I de videre vurderinger indgår disse arealer som traditionelt drevne uden isåning af efterafgrøder og en gødningstildeling svarende til gødningsnormerne. Eventuelle vilkår vedrørende udspretningsarealerne vil således kun omfatte ejede og forpagtede arealer.

Som nævnt ovenfor ligger en del af udspretningsarealet op til to B-målsatte områder, Nordtorpe Skov og Ikær Mose.

35% af udspretningsarealet afvander til Odense Fjord/Seden Strand og 65 % af udspretningsarealet afvander til Langelandsundet.

Kvælstof

Et gennemsnitligt planteavlbrug hvor der alene anvendes kunstgødning medfører et gennemsnitligt kvælstofoverskud (vandbårent kvælstof) på ca. 45 kg N/ha/år. Heraf forventes det at der udvaskes ca. 45% eller ca. 20 kg N/ha/år til overfladevand. Udbringning af husdyrgødning uden tiltag til reducere af kvælstofoverskuddet og dermed også udvaskningstab til bl.a. overfladevand medfører, i forhold til det gennemsnitlige planteavlbrug, en merudvaskning.

Da normale markrelaterede aktiviteter på plantebrug og den miljøbelastning som de giver anledning til ikke er omfattet af VVM-bestemmelserne, anvendes planteavlsbruget som et slags "referenceniveau".

De følgende vurderinger af den ansøgte produktion vil derfor blandt andet blive set i forhold til den udvaskning som et gennemsnitligt planteavlsbrug med tilsvarende arealer medfører til overflade- og grundvand.

Mængden af kvælstof ab lager for nuværende og ansøgt produktion:

	Nuværende drift	Efter ændringen
kg N ab lager	14774	22949

Ammoniak:

	Nudrift Kg N/år	Ansøgt* Kg N/år	Forskel Kg N/år
Ammoniakfordampning fra stald og lager	2544	3950	1406
Ammoniakfordampning fra udbringning	1256	1951	695
Ammoniakfordampning fra stald, lager og udbringning (luftbåret kvælstof)	3800	5901	2101

*: I beregningen er indgået, at der etableres gyllekøling i den nye stald. Ammoniakfordampning fra stalden reduceres herved med ca. 15%, her ca. 350 kg.

Vandbåret kvælstof:

	Nudrift	Ansøgt*	Forskel
Samlet Kvælstofoverskud kg N/år	8100	10616	2516
Kvælstofoverskud kg N/ha/år	55	55	0
Samlet udvaskning til overfladevand kg N/år v. 45% udvaskning	3645	4777	1132
Samlet udvaskning til overfladevand kg N/ha/år v. 45% udvaskning	25	25	0
Husdyrgødningens bidrag til udvaskning til overfladevand kg N/år	441	-102	-102

*: I beregningen er indgået, at der etableres øget areal m. efterafgrøder på i alt 21,7 ha. Kvælstofoverskuddet for den ansøgte produktion reduceres herved samlet med 543 kg.

Vurdering i forhold til overfladevand

Som det fremgår af ovenstående tabeller vil udvidelsen ikke medføre en kvælstofudvaskning pr. ha udspretningsareal til overfladevand, herunder til de internationale beskyttelsesområder Odense Fjord/Seden Strand og Langelandssund der er større end hvad der udvaskes fra den eksisterende produktion.

Da der udlægges efterafgrøder/frøgræs ud over den lovpligtige del på en del af udspretningsarealet vil udvaskningen til overfladevand, som følge af udbringning af husdyrgødning, ikke forøges med den ansøgte udvidelse af dyreholdet. Samlet set vil den ansøgte produktion mindske udvaskningen til overfladevand med ca. 100 kg N/år.

Sammenlignes ansøgt produktion/udspredningsareal med det samme areal gødet alene med kunstgødning fås følgende resultat:

	Planteavlsbrug	Ansøgt	Forskel
Samlet vandbårent kvælstofoverskud kg N/år	8730	10616	1886
Vandbårent kvælstofoverskud kg N/ha/år	45	55	10
Udvaskning til overfladevand kg N/år v. 45% udvaskning	3929	4777	848
Udvaskning til overfladevand kg N/ha/år v. 45% udvaskning	20	25	5

Ovenstående tabeller viser bl.a. også at den ansøgte produktion i forhold til udvaskningen fra et gennemsnitligt planteavlsbrug vil give anledning til en samlet merudvaskning af kvælstof til overfladevand fra udspretningsarealerne på ca. 850 kg N, samt at N-udvaskningen pr. ha udspretningsareal fra nuværende og ansøgt produktion i forhold til et gennemsnitligt planteavlsbrug er ca. 5 kg større.

Alle udspretningsarealerne ligger inden for områder med særlige drikkevandsinteresser. Heraf ligger ca. 14 ha inden for nitratfølsomme indvindingsområder. Merbelastningen som følge af det forøgede dyrehold inden for nitratfølsomme områder svarer til belastningen fra ca. 3 DE og vurderes ikke at medføre en væsentlig risiko for forøget nitratbelastning af grundvandet.

Set i forhold til den samlede årlige kvælstofudledning til farvandet omkring Fyn, vurderes det samlet at udvidelsen ikke har negative konsekvenser for de arter og naturtyper, som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget for.

Da udvidelsen ikke medfører en væsentlig merbelastning af bl.a. overflade- og grundvand, der er større belastningen fra eksisterende produktion og da den nuværende produktion er en eksisterende lovlig produktion vurderes det, jf. gældende miljølovgivningens regel om proportionalitet, at der ikke kan stilles vilkår til den del af bidraget til omgivelserne der stammer fra eksisterende produktion.

Der skal derfor i forhold til overflade- og grundvand stilles vilkår om, at der maksimalt må være et samlet kvælstofoverskud på udspretningsarealerne på 10600 kg N/år. Der skal desuden stilles vilkår vedrørende reduktion af udvasket kvælstof til grund- og overfladevand, svarende til de foreslåede tiltag til kvælstofreduktion. Da der ikke kan stilles vilkår til aftalearealer skal det i vilkåret præciseres, at de foreslåede tiltag til kvælstofreduktion skal ske på ejede eller forpagtede arealer. For kontrol af om vilkåret overholdes skal der desuden stilles vilkår om indsendelse af kvælstofbalance for den samlede produktion hvert år.

Vurdering i forhold til naturområder

De målsatte naturområder, som ejendommen og udspretningsarealerne grænser op til er beskrevet i kap. 4. Beregninger af ammoniakfordampningen fra stalde og lager viser følgende:

Lokalitet	Målsætning	Tålegrænse Kg N/ha/år	Baggrundsbelastning Kg N/ha/år	Total belastning, ansøgt Kg N/ha/år
Mosen i Nordtorpe Skov	B	15-20	18,4	19,1
Ikær Mose	B	15-25	18,4	19,0
Nordtorpe Skov	C	Ukendt	18,4	20,7

I forhold til tallene i tabellen skal bemærkes, at den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen vil give anledning til en forøget lokal afsætning på:

Lokalitet	Forøget lokal afsætning v. ansøgt produktion. Kg N/ha/år	Fyns Amts administrationsgrundlag. Højeste tilladelige merbelastning. Kg N/ha/år.
Mosen i Nordtorpe Skov	0,3	0,5
Ikær Mose	0,2	1,0
Nordtorpe Skov	1,0	1,0

Der er ikke lavet beregninger for påvirkningerne af C og D målsatte naturområder, da den forøgede påvirkning fra den nye stald og gyllebeholder ikke vurderes at give anledning til væsentlig negativ påvirkning af disse.

Produktionen vil efter udvidelse medføre, at de højest målsatte naturområder (mosen i Nordtorpe Skov og Ikær Mose) får forøget ammoniakbelastningen med ca. 3 % i forhold til baggrundsbelastningen. Den eksisterende produktion giver anledning til en forøgelse af baggrundsbelastningen på ca. 2 %.

Som det fremgår af ovenstående tabel giver det ansøgte ikke anledning til overskridelse af tålegrænsen.

Afsætning i naturområderne som følge af fordampning fra udspretningsarealerne vurderes på grund af afstanden, ikke væsentlige.

Produktionsudvidelsen og produktionen som helhed bidrager til den forholdsvis høje baggrundsbelastning. Da produktionen efter udvidelsen imidlertid ikke vil medføre en overskridelse af tålegrænserne for de lokale naturområder vurderes det, at der ikke er grundlag for at stille særlige vilkår vedrørende ammoniakfordampningen fra stald, lager og udbringning. Da den nuværende produktion er en eksisterende lovlig produktion vurderes det, jf. gældende miljølovgivningens regel om proportionalitet, at der ikke kan stilles vilkår til den del af bidraget til omgivelserne der stammer fra eksisterende produktion.

Det vurderes at der alene skal stilles vilkår om, at ammoniakfordampningen fra stald, lager og/eller udbringning ikke må overstige 5900 kg N/år.

Fosfor

Mængden af fosfor ab lager for nuværende og ansøgt produktion er beregnet til:

	Nuværende drift	Efter udvidelsen
Kg P ab lager	2548	4014

På intensive husdyrbrug med normal fodringspraksis vil der normalt ske en fosforophobning på udspretningsarealerne, hvis husdyrtætheden overstiger 1 DE/ha udspretningsareal. Hvis der tilføres mere fosfor til udspretningsarealerne, end der fjernes med afgrøderne, vil overskuddet ophobes i jorden og med tiden føre til et øget tab af fosfor ved udvaskning til vandmiljøet.

Den ansøgte produktion på Dyrebjergvej 5 vil ikke medføre overskud af fosfor på udspretningsarealerne, da der med den nuværende fodringspraksis og afgrødesammensætning er balance mellem tilførsel og bortførsel. Tilførslen af fosfor til afgrøderne beregnes således til 20,7 kg ha/år ved den ansøgte produktion. I vurderingen indgår, at der fjernes 21 kg P/ha/år. *Der skal derfor stilles vilkår om årligt at udarbejde fosforbalance for ejendommens udspretningsarealer, samt om at der ikke må udbringes samlet mere end 4000 kg P fra husdyrgødning på udspretningsarealerne. Der skal desuden stilles vilkår om hvert 5. år at bestemme fosfortal på et repræsentativt udsnit af udspretningsarealerne.*

Sammenfatning med hensyn til kvælstof og fosfor

På baggrund af ovenstående kan konkluderes:

- Den ansøgte produktionen vil ikke medføre en forøget kvælstofudvaskning pr. ha udspretningsareal.
- Det vurderes samlet at den ansøgte produktionen ikke har forøgede negative konsekvenser for de arter og naturtyper, som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget for.
- Den ansøgte produktion vil medføre en minimal merbelastning af grundvand under nitratfølsomme indvindingsområder. Produktionen som helhed vurderes ikke at udgøre en uacceptabel risiko for grundvandet under nitratfølsomme indvindingsområder.
- Produktionen medfører, at de højest målsatte naturområder (mosen i Nordtorpe Skov og Ikær Mose) får en forøget ammoniakbelastning der er ca. 3,5 % højere end baggrundsbelastningen og en forøgelse på maksimalt 0,3 kg N/ha/år.
- Produktionen ikke tilfører mere fosfor til udspretningsarealerne end der fjernes med afgrøderne.

Dette betyder, at der med hensyn til N og P:

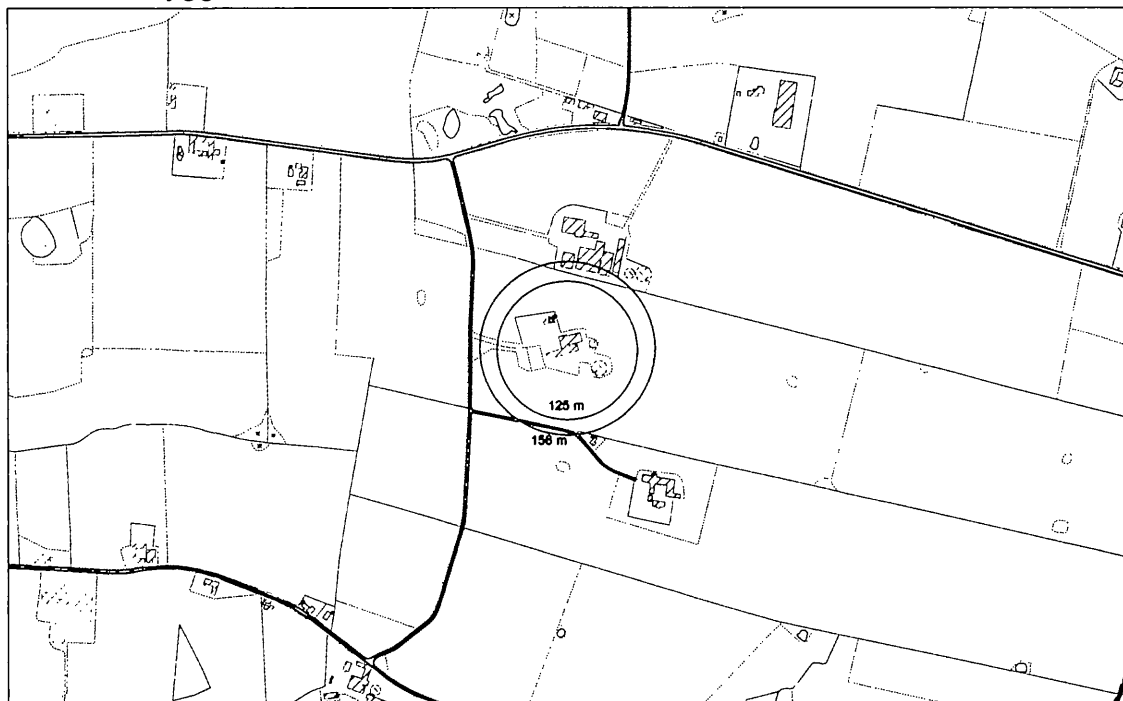
- *Til dokumentation af, om produktionen giver anledning til uacceptabel kvælstofbelastning af overfladevand m.v. skal der stilles vilkår om årligt at udarbejde en kvælstofbalance (stald- og markbalance) som dokumentation for at det vandbårne kvælstofoverskud i gennemsnit for en 3-årig periode ikke overstiger 55 kg N/ha/år. Til udarbejdelse af kvælstofbalancen skal anvendes Bilag 3: "Retningslinier for udarbejdelse af grønne regnskaber" fra "Tilskud til grønne regnskaber for jordbrugsbedrifter - Vejledning for ansøgningsrunden 2005" udgivet af ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.*
- *Til dokumentation af, om produktionen giver anledning til uacceptabel fosforbelastning af overfladevand m.v. skal der stilles vilkår om årligt at udarbejde en fosforbalance for ejendommens udspretningsarealer. Til udarbejdelse af fosforbalancen skal anvendes Bilag 3: "Retningslinier for udarbejdelse af grønne regnskaber" fra "Tilskud til grønne regnskaber for jordbrugsbedrifter - Vejledning for ansøgningsrunden 2005" udgivet af ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.*
- *Med hensyn til ammoniakfordampning vurderes det, at der alene skal stilles vilkår om, at ammoniakfordampningen fra stald, lager og/eller udbringning ikke må overstige 5900 kg N/år.*
- *Der skal i forhold til overflade- og grundvand stilles vilkår om, at der maksimalt må være et samlet kvælstofoverskud på udspretningsarealerne på 10600 kg N/år.*
- *Da der ikke kan stilles vilkår til aftalearealer skal det i vilkåret præciseres, at de foreslåede tiltag til kvælstofreduktion skal ske på ejede eller forpagtede arealer.*

7. Andre kilder til forurening

Lugt

Der foreligger ikke oplysninger om sammensætning og størrelse af lugtafgivelsen fra virksomhedens ventilationsanlæg i staldene hverken før eller efter udvidelsen af dyreholdet.

Derfor har miljøcentret foretaget en teoretisk beregning af lugtavgivelsen efter modellerne i "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" (distribueres af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne). I vurderingen af staldlugtmissionen til omgivelserne foretages oftest en sammenligning af lugtmissionen fra det ansøgte og det eksisterende dyrehold. I nedenstående tabel er vist gene- og konsekvensområdet for de to staldanlæg hhv. før og efter ændringen af dyreholdet. Nedenstående kortudsnit viser de beregnede geneområders udbredelse omkring staldanlægget. På kortet er indtegnet geneområdet for "boliger beliggende i landzone og udenfor områder med samlet bebyggelse".

Gene- og konsekvensområdet for Dyrebjergvej 5:

	Før	Efter
Konsekvensafstand	524 meter	687 meter
Zonestatus	Geneafstand	Geneafstand
Boligområde i byzone samt sommerhusområde	394 meter	494 meter
Byzoneområde i øvrigt samt landsby eller landzone med "samlet bebyggelse"	222 meter	278 meter
Boliger beliggende i landzone og uden for områder med "samlet bebyggelse"	125 meter	156 meter

Som det fremgår af ovenstående vil udvidelsen af dyreholdet på Dyrebjergvej 5 medføre, at geneområdet øges med ca. 30 m (fra ca. 125 til ca. 155 m). Afstanden fra vægtet lugtcentrum til nærmeste nabobeboelse Dyrebjergvej 3 er ca. 160 m.

Det vurderes at risikoen for, at det forøgede dyrehold vil give anledning til væsentlige lugtgener ved de omboende, ikke forøges i et omfang, så der skal stilles særlige vilkår om etablering af lugtreducerende foranstaltninger.

Mht. gyllehåndtering vurderer Miljøcentret, at der på grund af virksomhedens beliggenhed, ud over kravene i gældende regler, ikke er behov for et særligt vilkår om overpumpning af gylle fra stald til gyllebeholder.

Der skal dog i en eventuel godkendelse stilles vilkår om at virksomheden skal foretage afhjælpende foranstaltninger, herunder f.eks. reducere af dyreholdet, hvis kommunen vurderer at dyreholdet giver anledning til væsentlige lugtgener ved de omboende.

Støj

Støjkloder, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne, er ikke angivet i ansøgningsmaterialet. Mulige kilder til støjgener ved de omboende kan være: ventilationsanlæg, kompressorer, pumper, korntørringsanlæg, samt transport af dyr, foder, handelsgødning, husdyrgødning m.m., samt pumper.

Ansøgningen indeholder ingen oplysninger om støjemissionen fra ejendommen. Der er ikke foretaget en orienterende støjmåling på ejendommen.

Mht. støj så anføres det i ansøgningsmaterialet, at:

- der ikke forekommer støj i forbindelse med indblæsning af foder, da det hjemmeblandes.
- antallet af afkast fra ventilationsanlægget øges med 8 i forhold til den nuværende produktion.
- der vil kunne indsendes oplysninger vedrørende støjemission fra staldanlægget, når leverandør af ventilationsanlæg er valgt.
- tilskudsfoder leveres og blæses i fodersiloerne ca. 2 gange pr. måned.
- korntørring sker i den lukkede silo.

I miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder er det anført at støjgrænser gældende for landbrugsbedrifter, kan fastsættes som gældende for områder til "blandet bolig og erhvervsbebyggelse" og "centerområder" og de vejledende grænser er anført som 55/45/40 dB(A) for henholdsvis dag, aften og nat.

Det er miljøcentrets opfattelse at ejendommen kan indrettes og drives således at risikoen for overskridelse af de vejledende grænseværdier er minimal. Der vil derfor blive stillet vilkår vedrørende støj svarende til ovennævnte støjgrænser for "blandet bolig og erhvervsbebyggelse".

Transport

Det er i ansøgningsmaterialet oplyst at:

- antallet af leverancer og afhentninger af grise til ejendommen vil være uændret efter udvidelsen af dyreholdet.
- de ca. 4200 m³ gylle der skal udsprede vil blive transporteret via Dyrebjergvej, Mullerupvej og Trunderup Dongsvej.
- tilskudsfoder leveres ca. 2 gange pr. måned.

Ingen af transporterne med gylle foregår gennem landsby i landzone eller byzone. Ved transport med 20 m³ gyllevogn vil antallet af transporter med gylle være ca. 210 pr. år.

Det vurderes samlet at transporter til og fra ejendommen kan ske på en måde, så de ikke giver anledning til unødigt trafik- eller støjgene. Der vil derfor ikke blive stillet særlige vilkår mht. produktionsrelaterede transporter til og fra ejendommen.

Støv

Eventuelle støvgener fra ejendommen kan være støv fra stalde, korntørring, levering/produktion af foder m.m.

Der kan f.eks. i varme/tørre sommermåneder forekomme lettere støvgener fra kørselsarealerne omkring stalde og lade, hvor belægningen primært er sammenkørt stabilgrus.

Mht. støj er det i ansøgningsmaterialet oplyst, at:

- foderet formales og blandes i foderladen og blæses direkte i vådfoderkarret.

På grund af afstanden nærmeste nabobeboelse er det miljøcentrets vurdering at produktionsanlægget ikke vil give anledning til støvgener. Det vurderes derfor, at det ikke er nødvendigt at stille vilkår om foranstaltninger til at afhjælpe støvgener.

Skadedyr

Mht. skadedyr er det i ansøgningsmaterialet oplyst, at:

- mus og rotter bekæmpes via giftkasser i og uden for staldene.
- der anvendes gyllefluer til bekæmpelse af fluer.

Det er miljøcentrets vurdering, at anlægget kan drives uden at give anledning til forøget risiko for gener fra skadedyr ved de omboende. Der vil derfor blive stillet vilkår vedrørende skadedyr, svarende til de generelle regler på området.

Spildevand

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at:

- spildevand fra beboelsen løber til septiktank.
- regnvand fra tagflader og befæstede arealer løber til dræn.
- rengøringsvand fra stalden føres til gyllebeholder.
- vaskevand fra vask af dyretransportbiler sker på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder.

Risikoen for forurening med spildevand i forbindelse med produktionen vurderes at være lille. Der vil derfor ikke blive stillet særlige vilkår vedrørende spildevand.

8. Råvarer og hjælpestoffer

Drikkevand

Det er i ansøgningsmaterialet oplyst, at forbruget af vand i forbindelse med svineproduktionen (drikke- og vaskevand) er 5-6000 m³.

I forbindelse med markdriften anvendes alene vand til udsprøjtning af pesticider.

Foder

Det er i ansøgningsmaterialet oplyst, at

- forbruget af foder er ca. 1600 tons pr. år (1050 tons korn og 450 tons kraftfoder).
- Foderet opbevares i 2 stk. kornsiloer placeret øst for ejendommen.

Kemikalier m.v.

Der er ingen opbevaring af kemikalier på ejendommen. Dette sker på ejendommen Trunderup Gade 8, 5772 Kværndrup. Håndtering af kemikalier, herunder påfyldning, vask m.v. sker ligeledes på Trunderup Gade 8.

Energiforbrug

Det er i ansøgningsmaterialet oplyst, at:

- Det årlige elforbrug vil være ca. 100000 kWh.
- Det årlige olieforbrug til opvarmning og tørring af staldene efter vask vil være ca. 1000 l olie.

Det vurderes samlet, at der ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår til virksomhedens forbrug af råvarer og hjælpestoffer. Det skal dog fremhæves, at forbruget af f.eks. vand og strøm i mange tilfælde kan reduceres betragteligt ved at foretage en nærmere analyse af f.eks. fordeling og omfang af forbruget.

9. Renere teknologi

Der er i ansøgningsmaterialet, ud over ovennævnte etablering af græsudlæg eller efterafgrøde for at begrænse kvælstofudvaskningen, beskrevet følgende tiltag som gennemføres eller som planlægges gennemført i forbindelse med den aktuelle udvidelse af produktionen. Det skal bemærkes, at der ikke foreligger BAT-byggeblade for de valgte/planlagte tiltag:

Den nye stald etableres med gyllekøling. Der regnes med en ca. 2 °C køling af gyllen. Undersøgelser viser at ammoniakfordampningen herved reduceres med ca. 15%. I den aktuelle sag vil det betyde en reduktion i ammoniakfordampningen på ca. 350 kg N/år. Ammoniakfordampningen fra staldanlægget den ansøgte produktion vil således være ca. 4000 kg N/år – en merudledning på ca. 1500 kg N/år i forhold til nudriften.

Desuden vil der blive anvendt fosforoptimeret fodring, så fosforudskillelsen pr. produceret gris reduceres til 451 g. Fosforoverskuddet reduceres således fra ca. 1,8 kg P/ha til 0 kg P/ha.

Det overvejes desuden at lægge fast overdækning på den nye gyllebeholder – der er dog ikke taget beslutning om det. Herved kan ammoniakfordampningen fra denne beholder halveres. For den aktuelle ansøgning ville det betyde at ammoniakfordampningen fra lager ville være ca. 385 kg N/år mod 300 kg N/år for den nuværende produktion.

Der er ikke andre tiltag vedrørende renere teknologi anført i ansøgningen.

Da det ansøgte med de nævnte tiltag til ammoniakreduktion imidlertid bidrager til en generel forøgelse af baggrundsbelastningen skal der stilles vilkår om over en årrække at indføre yderligere ammoniakbegrænsende tiltag.

Med hensyn til fosfor vurderes ovennævnte fosforoptimerede fodring at kunne sikre mod yderligere fosforbelastning af omgivelserne. Der vil derfor ikke blive stillet særlige vilkår vedrørende fosforudledningen.

10. Affald

Det er i ansøgningen vedrørende affald anført, at :

- døde dyr opbevares under presenning/kadaverkappe ved indkørslen til ejendommen.
- medicinrester returneres sammen med brugte kanyler o. lign. til dyrlægen.
- øvrigt affald afleveres på den lokale genbrugsstation.

Det vurderes, at der ikke er behov for at stille særlige vilkår til virksomhedens affaldshåndtering.

11. Risikobetonede aktiviteter

Det er i ansøgningen anført at der på virksomheden er specielt fokus på håndtering og transport af gylle. Som følge af dette er følgende forholdsregler sat i værk:

- Oplæring/instruktion af ansatte om gyllesystemets funktion, herunder specielt gylleproppernes funktion.
- Start/stop af gyllepumpe fra stalden.
- Opsætning af advarselsskilte.
- Stiger til gylletankenes platforme fjernes, når de ikke er i brug.
- Instruktion til ansatte om opkald til 112 ved uheld, hvor gylle løber ud.

Miljøcentret vurderer at forureningsrisikoen ved risikobetonede aktiviteter på ejendommen, herunder håndteringen af husdyrgødningen er lav. Dette skyldes, at der sker instruktion af de ansatte vedrørende gylleoverførsler fra stald til gyllebeholder, samt gylletransporter. Desuden er der ingen oplag eller håndtering af kemikalier, brændstof og spildolie på ejendommen. Der vil derfor ikke blive stillet særlige vilkår vedrørende risikobetonede aktiviteter.

12. Samlet miljøteknisk vurdering

Relationer til miljøbeskyttelsesloven

Slagtesvineproduktioner med mere end 210 dyreenheder er omfattet af:

- Kap. 5 i Bekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 af lov om miljøbeskyttelse, med senere ændringer
- Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed, med senere ændringer
- Reglerne i Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 604 af 15. juli 2002 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., med senere ændringer
- Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/97 om godkendelse af husdyrbrug.

Produktionen

Ud fra redegørelsen vurderer miljøcentret at der ikke er behov for at stille mange særlige vilkår da produktionen er beskrevet til at foregå efter god hensyntagen til, og tanke for det omgivende miljø. Der er herunder oplyst nogle forhold som ud over de generelle vilkår bør inddrages under overvejelserne til udfærdigelse af godkendelsen:

Beliggenhed

Afstandskravene anført i § 4 i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁶ kan overholdes og der findes således ikke grundlag for at stille særlige krav herom i den endelige godkendelse.

Næringsstoffer

Det vurderes, at der skal stilles skærpede vilkår vedrørende næringsstofbelastning af omgivelserne. Dette betyder, at der med hensyn til N og P:

- Til dokumentation af, om produktionen giver anledning til uacceptabel kvælstofbelastning af overfladevand m.v. skal der stilles vilkår om årligt at udarbejde en kvælstofbalance (stald- og markbalance) som dokumentation for at det vandbårne kvælstofoverskud i gennemsnit for en 3-årig periode ikke overstiger 55 kg N/ha/år. Til udarbejdelse af kvælstofbalancen skal anvendes Bilag 3: "Retningslinier for udarbejdelse af grønne regnskaber" fra "Tilskud til grønne regnskaber for jordbrugsbedrifter -

---

⁶ Bekendtgørelse nr. 604 af 15. juli 2002 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., med senere ændringer.

Vejledning for ansøgningsrunden 2005" udgivet af ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

- Til dokumentation af, om produktionen giver anledning til uacceptabel fosforbelastning af overfladevand m.v. skal der stilles vilkår om årligt at udarbejde en fosforbalance for ejendommens udspretningsarealer. Til udarbejdelse af fosforbalancen skal anvendes Bilag 3: "Retningslinier for udarbejdelse af grønne regnskaber" fra "Tilskud til grønne regnskaber for jordbrugsbedrifter - Vejledning for ansøgningsrunden 2005" udgivet af ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.
- Med hensyn til ammoniak fordampning vurderes det, at der alene skal stilles vilkår om, at ammoniakfordampningen fra stald, lager og/eller udbringning ikke må overstige 5900 kg N/år.
- Der skal i forhold til overflade- og grundvand stilles vilkår om, at der maksimalt må være et samlet kvælstofoverskud på udspretningsarealerne på 10600 kg N/år.
- Da der ikke kan stilles vilkår til aftalearealer skal det i vilkåret præciseres, at de foreslåede tiltag til kvælstofreduktion skal ske på ejede eller forpagtede arealer.

Lugt

Det vurderes at risikoen for, at det forøgede dyrehold vil give anledning til ikke uvæsentlige lugtgener ved de omboende, ikke forøges i et omfang, så der skal stilles særlige vilkår om etablering af lugtreducerende foranstaltninger. Der skal dog i en eventuel godkendelse stilles vilkår om at virksomheden skal foretage afhjælpende foranstaltninger, herunder f.eks. reducere af dyreholdet, hvis kommunen vurderer at dyreholdet giver anledning til væsentlige lugtgener ved de omboende.

Støj

Det er miljøcentrets vurdering at ejendommen kan indrettes og drives således at de vejledende grænseværdier ikke overskrides. Der vil derfor blive stillet vilkår svarende til støjgrænserne for "blandet bolig og erhvervsbebyggelse".

Transporter

Det vurderes samlet at transporter til og fra ejendommen kan ske på en måde, så de ikke giver anledning til unødigt trafik- eller støjgene. Der vil derfor ikke blive stillet særlige vilkår mht. produktionsrelaterede transporter til og fra ejendommen.

Støv

Det vurderes at der, i f.eks. varme/tørre sommermåneder, kan forekomme lettere støvgener fra kørselsarealerne omkring stalde og lade, hvor belægningen primært er sammenkørt stabilgrus. Det vurderes at det ikke er nødvendigt at stille særlige vilkår om foranstaltninger til at afhjælpe støvgener.

Skadedyr

Det er miljøcentrets vurdering, at anlægget kan drives uden at give anledning til forøget risiko for gener fra skadedyr ved de omboende. Der vil derfor blive stillet vilkår vedrørende skadedyr, svarende til de generelle regler på området.

Spildevand

Det vurderes, at risikoen for forurening med spildevand i forbindelse med produktionen vurderes at være lille. Der vil derfor ikke blive stillet særlige vilkår vedrørende spildevand.

Affald

Det vurderes, at der ikke er behov for at stille særlige vilkår til virksomhedens affaldshåndtering.

Øvrige råvarer

Det vurderes samlet, at der ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår til virksomhedens forbrug af råvarer og hjælpestoffer. Det skal dog fremhæves, at forbruget af f.eks. vand og strøm i mange tilfælde kan reduceres betragteligt ved at foretage en nærmere analyse af f.eks. fordeling og omfang af forbruget.

Renere teknologi

Det vurderes, at etablering af gyllekøling vil medvirke til en generel sænkning af baggrundsbelastningen.

Det vurderes, at fosfuroptimeret fodring vil kunne medvirke til en generel sænkning af fosforbelastningen af omgivelserne.

Risikobetonede aktiviteter

Miljøcentret vurderer samlet, at forureningsrisikoen ved håndtering af husdyrgødning i øvrigt, kunstgødning, sprøjtemidler, veterinære hjælpemidler samt døde dyr vurderes at være lav.

Bo Clausen